

15. januara 2014. godine

Prof. dr Velimir Lj. Ćerimović, profesor Univerziteta „Union – Nikola Tesla“

Arhitektonski fakultet u Beogradu

i osnivač i autor naučnog portala www.pipaugs.org.rs

izabran je za redovnog člana i promovisan za Akademika

Srpske Kraljevske Asocijacije akademika, inovatora i naučnika (SKAIN) www.skain.rs

Deo izveštajnog predloga:

Na osnovu Rešenja predsednika Srpske Kraljevske Asocijacije akademika, inovatora i naučnika (SKAIN) (Serbian Royal Association Academicians Innovators and Scientists) Akademika prof. dr Ljubinka Ilića od 04. januara 2014., Komisija Naučnog saveta SKAIN u sastavu: Akademik prof. dr Nedeljko Dželetović - predsednik, Akademik prof. dr Vojislav Vukčević - član, Akademik prof. dr Dragan Č. Lukić – mentor, ceneći celokupne naučno-stručne kvalitete kroz ukupno radno iskustvo u naučno-istraživačkom radu i nastavi, objavljene 3 knjige od kojih su dve naučne monografske studije o crkveno-prestolnim strukturama stavropigijalne Arhiepiskopije karlovačke i stavropigijalne Arhiepiskopije beogradsko-karlovačke, kao i naučne radove u međunarodnim i domaćim časopisima, zatim saopštenja radova na domaćim i međunarodnim naučnim skupovima i zapaženim rezultatima u naučnom i stručnom istraživačkom radu iz oblasti arhitekture i urbanizma, zatim dobijenim priznanjima za odgovoran i profesionalan rad u navedenoj oblasti, predložila je Akademiji da se profesor dr Velimir Lj. Ćerimović izabere za REDOVNOG ČLANA Srpske Kraljevske Asocijacije akademika, inovatora i naučnika (SKAIN).

Na osnovu ovog predloga imenovane Komisije, na 31-oj SKAIN-ovoj AKADEMIJI i 130-om JUPIN-ovom TESLIANUMU, 2014. godine, 15. januara u svečanoj sali Ministarstva dijaspore Republike Srbije, Prof. dr Velimir Lj. Ćerimović izabran je za REDOVNOG ČLANA, a nakon pristupne besede i polaganja zakletve, promovisan je za AKADEMIKA Srpske Kraljevske Asocijacije akademika, inovatora i naučnika (SKAIN)

Pristupna beseda:

Akademik prof. dr Velimir Lj. Ćerimović, doktor tehničkih nauka za oblast arhitekture i urbanizma i profesor Univerziteta "Union – Nikola Tesla" – Arhitektonski fakultet u Beogradu, od 2010. godine u okviru programa PRVOG INSTITUTA PEJZAŽNO-ARHITEKTONSKO-URBANISTIČKOG GRADITELJSTVA SRBIJE (PIPAUGS) (www.pipaugs.org.rs) u osnivanju, okuplja stručne i naučne kadrove i druga referentna lica i asocijacije kojima se prezentuje i sa kojima se razvija i afirmiše 3D program izučavanja i edukacije u oblasti pejzažno-arhitektonsko-urbanističkog graditeljstva, stvaralaštva, kulture, umetnosti i graditeljsko-urbane i crkveno-narodne baštine.

Zahvaljujući osnivanju i vaspostavljanju naučnog portala PIPAUGS sve uspešnije se afirmišu i prezentuju 3D znanja i 3D teorije kroz savremene diskurse u okviru Departmana ekourbanizam, Departmana pejzažna arhitektura i Departmana pravoslavna crkvena porta.

Otvaranje ovog naučnog WWW-portala omogućilo je znatno veću dostupnost naučnog i stručnog rada u oblasti pejzažno-arhitektonsko-urbanističkog graditeljstva Srbije, i time ga kroz viši nivo komunikacije i razumevanja svakodnevno približava ciljnim grupama kao savremeni, relevantni i društveno korisni naučni i stručni diskurs.

Inovativno otkrovenje i naučno objašnjenje pravoslavne crkvene porte

Isto tako, pored navedenih činjenica u vezi naučnog WWW-portala, Akademik prof. dr Velimir Lj. Ćerimović kroz naučno-istraživački rad je otkrio, razvio i prvi je u istoriji hrišćanske ortodoksije inovativno utvrdio i afirmisao logičnu i neposrednu vezu između crkveno-institucionalnog, odnosno crkveno-jerarhijskog dostojanstva i narečenog hijerarhijsko-eparhijskog statusa i stepenovanja, i institucionalno-graditeljskih struktura i oblika pravoslavne crkvene porte. Tu je zapravo reč o funkcijama crkveno-upravnih institucija, koje se neminovno i uzročno-posledično manifestuju na crkveno-graditeljsko stepenovanje, modelovanje i tipologiju oblika pravoslavne crkvene porte.

Zatim, otkrio i prvi je u istoriji hrišćanske ortodoksije inovativno vaspostavio, razvio i utvrdio institucionalno-graditeljsku tipologiju, kroz čega je naučno definisao (patentirao) i objasnio 8 održivih tipova (modela ili oblika) pravoslavne crkvene porte (3 osnovna, 5 izvedenih i 4 netipična).

Nadalje, inovativno je otkrio i naučno utvrdio da pored, svima poznatog svetovnog genius loci, postoji još i sveti - teofanični (bogojavni) i hijerofanični (izlivnosveti) genius loci.

Potom, inovativno je otkrio i naučno utvrdio postojanje arhetipskog koncepta i arhetipskog programa sa duhovnom, svetovnom i zaštitnom osnovom. S tim u vezi je i definisanje prateće „Aure svetosti“, koja je još uvek egzaktno nedimenzionirani volumen urbanog reda u okvirnom radijusu oko hramovne svetinje od 50-150 metara. A na osnovu tih arhetipskih konceptualnih i programskih razlika,

inovativno je otkrio i naučno utvrdio da je za Hrišćanstvo vezan prvobitni oblik crkvene porte, a da se nakon raskola u 11. veku javljaju i modeluju Istočna pravoslavna i Zapadna Rimokatolička crkvena porta.

U svojem naučno-istraživačkom radu Akademik prof. dr Velimir Lj. Čerimović posvetio se izučavanju pravoslavne crkvene porte, pa je u vezi s tim dalje inovativno otkrio i naučno utvrdio i definisao da trougaona kulturna svetost ili karakteristična struktura, koja se formira tek izgradnjom ulaza u portu, ulaza u hram i ulaza u trpezariju, čini samo posledični deo prethodnih onto-duhovnih aktivnosti kroz priziv svetoga duha, zatim uzročno-posledične reperne teritorijalizacije, krstonosnog markiranja i posvećenja, kao i definitivne volumenizacije teofaničnog i hijerofaničnog genius loci.

Potom, inovativno je otkrio i naučno utvrdio i definisao da pravoslavna crkvena porta nije svetovno dvorište kako to piše u rečnicima stranih reči (M. Vujaklija i B. Klaić), već obredno-religiozni, bogoslužbeni i crkveno-ambijentalni sveti volumen.

Isto tako, inovativno je otkrio i naučno utvrdio i definisao da osnovne elemente prostorno-graditeljskog sistema srpskopravoslavne crkvene porte čine: prethodna nematerijalno-prostorna celina sa prethodnim konstitutivnim i sistemskim indikatorima i elementima i uzročno-posledična materijalno-prostorna celina sa graditeljskim konstitutivnim i sistemskim indikatorima i elementima.

I konačno, pored drugih još rezultata dao je i definiciju pravoslavne crkvene porte: *Pravoslavna crkvena porta jeste sveto kultno mesto, volumen, ambijent i celina. U narodu je ona poznata još kao spoljna crkva, jer je preko glavnog zapadnog i sporednog južnog i severnog ulaza u neposrednoj vezi sa unutrašnjom crkvom (hramom). To je spoljašnji prostor oko pravoslavnog hrama koji definiše ogradna konstanta, pa ima i ulogu prethramja. Ona je prioritetno obredno-religiozni volumen koji je u funkciji procesionih radnji kao što su iznošenje Plaštanice i Litija, ali ima i bogoslužbeni i crkveno-ambijentalni značaj i namenu.*

U vezi pravoslavnom crkvenom portom Akademik prof. dr Velimir Lj. Čerimović kao rukovodilac naučnog projekta broj 36032 Ministarstva prosvete i nauke Republike Srbije, nastavio je svoja istraživanja na području stavropigijalne Arhiepiskopije beogradsko-karlovačke. Tako je povodom 1700-godišnjice Milanskog edikta (313-2013) i 300-godišnjice od osnivanja Karlovačke mitropolije (1713-2013), napisao prvu naučnu monografsku studiju pod naslovom „Utopija ili stvarnost patrijaršijske porte na Vračaru i vice versa: Postmoderna detradicionalizacija u Beogradu“, koju je pred Sajam knjiga u Beogradu 2013. godine izdala Izdavačka kuća Službeni glasnik iz Beograda. Za 2013. godina Hrišćanstva to je prva ikada napisana, jedina i najveća ikada objavljena knjiga o jednoj pravoslavnoj crkvenoj porti u Srbiji, Istočnoj ortodoksiji i Hrišćanstvu uopšte.

U vezi s pravoslavnom crkvenom portom, suštinska potreba i poruka jeste razumevanje i spoznaja:

- da (hi)jerarhijsko-eparhijski status i dostojanstvo crkvenih institucija postoji,
- da one zbog toga imaju međusobno hijerarhijski stepenovane i definisane ingerencije,
- da svaka od njih ima svoju crkveno-graditeljsku strukturu koja proizlazi iz uzročno-posledičnog obrasca "onto-duhovna prethodnica – institucija – funkcija – oblik",
- da se tako stepenovane crkvene institucije ne mogu međusobno poistovećivati ili izjednačavati od najniže parohije, preko višeg namesništva, eparhije i drugih... sve do Patrijaršije kao vrhovne ili crkveno-prestolne institucije,
- i konačno, svakom crkveno-institucionalnom stepenu prema narečenom statusu i dostojanstvu, imanentan je crkveno-graditeljski stepen reprezentativnosti.

Neodrživost kvazistručnih 2D patenata u oblasti ekourbanizma

Isto tako, pored dosad navedenih činjenica o sitetizovanju istraživačkih rezultata u oblasti arhitekture i urbanizma, Akademik prof. dr Velimir Lj. Čerimović kroz naučno-istraživački rad inovativno je otkrio i naučno utvrdio i definisao savremene i održive 3D teorije u oblasti ekourbanizma, kao što su: teorija o održivom lokalnom i globalnom ekoreciprocity; 3D nije jednako 2D i obratno....

Tu je reč o kvazistručnim, uvreženim i neodrživim 2D patentima za planiranje fizičkih struktura, jer dosadašnji 2D arhitekti, urbanisti i planeri poznaju samo zgrade i tzv. neizgrađene prostore, a (ne)svesno zanemaruju činjenicu da fizičku strukturu urbanosredinskog prebivališta čine visoko, nisko i pejzažno građeni tipovi fizičkih struktura.

Zbog činjenice da je integrativno planiranje u 21. v. zasnovano na neodrživoj kombinatorici održive 3D i neodržive 2D terminologije, jer neodrživo dominiraju 2D edukacija, udžbenici i druge publikacije, neodrživo se afirmiše kombinatorika održivih 3D i neodrživih 2D-znanja, 2D-patenata i spekulativne terminologije.

To neminovno podstiče pseudodemokratiju, korupciju i antiokološko delovanje investitorskog lobija i urbanizma, a podstiče i "proizvodi" 2D pseudoreglativu, pseudoupravljanje prostorom, te pseudourbanizaciju, deregulaciju i degradaciju urbanosredinske strukture.

U 2D planiranju fizičke strukture grada, koje je "patentiralo" neodrživi 2D-patent 3D=2D i obratno, zatim još jedan neodrživi 2D-patent planirano-projektovano-građeno = neizgrađeno, slobodno, otvoreno; vidljivo i po potrebi se spekuliralo sa pejzažno i nisko građenim fizičkim strukturama.

Time se neodrživo čini jednakim ono što je nejednako (Niče), a pejzažno i nisko građenim fizičkim strukturama se kvazistručno oduzima treća dimenzija. Tako one postaju stožeri urbanog

diskontinuiteta i svode se na praznine, koje su u 2D kvazipragmi taman podesne tzv. slobodne, tzv. otvorene i pogodne za tobože profitabilniji visoko građeni objekat, čime se protažira i afirmiše neodrživa pseudourbanizacija, pseudoregulacija... (slučaj “Peti parkić” u Beogradu (2005), zatim slučaj Trga Taksim i Parka Gezi u Istanbulu (2013)...).

Znači, 2D planiranje prozelitistički i neodrživo prepoznaje samo visoko građene objekte ili artefakte, i njih smatra jedino izgrađenim prostorima i objektima, jer oni imaju zidove.

Isto tako, ne znajući za postojanje održivog 3D ekoreciprocity, 2D kadrovi u oblasti 2D upravljanja i planiranja urbanog i regionalnog prostora, preferiraju i služe se virtuelnim traktatima o spekulativnom 2D antisistemu tzv. neizgrađenih, tzv. otvorenih i tzv. slobodnih površina, koje su temeljno zasnovane na neodrživim osnovama zastarelog, uvreženog i uzakonjenog 2D tzv. plana namene površina bez produbljenog urbanog mišljenja o prostoru.

To jasno ukazuje da su još uvek aktuelne neodržive 2D teorije i pragma, koje uopšte i ne poznaju, i posledično ne sagledavaju ovu značajnu problematiku održivih odnosa između visoko urbanih, ruralnih i predeono-pejzažnih fizičkih (3D) struktura na životnosredinskom planu, odnosno između pejzažno, visoko i nisko građanih fizičkih (3D) struktura na lokalnom urbanosredinskom planu, kako u oblasti upravljanja, tako i u oblasti planiranja urbanog i regionalnog prostora.

Zašto?; pa to je jednostavno zato što 2D teorije i pragma u oblasti urbanističkog i regionalnog planiranja i upravljanja prostorom, bile i ostale su glavno polazište i uporište za tu kvazistručnu i neodrživu marginalizaciju egzaktnih znanja o održivom 3D ekoreciprocity između raznih tipova i podtipova fizičkih (3D) struktura na lokalnom urbanosredinskom i globalnom životnosredinskom planu.

Na taj način, 2D urbanističko i regionalno planiranje i 2D upravljanje prostorom temeljno je zasnovano na neodrživim, ali volšebno uzakonjenim spekulativnim i kvazistručnim „2D-patentima” kao što su: 3D=2D i obratno; planiran-projektovan-građen = tobože neizgrađen = tobože slobodan = tobože otvoren; odnosno planiran-projektovan-građen = spekulativno neizgrađen = spekulativno slobodan = spekulativno otvoren; a onda i 3D objekat parka = tobože namenska 2D ili tzv. zelena površina, naravno i još mnogo drugih 2D apsurd.

Upravo na tim osnovama, posledično je utemeljena i neodrživa 2D edukacija, 2D terminologija i 2D regulativa. Zato se i može reći da su to suštinski razlozi, koji svakodnevno i kvazistručno potiru i oduzimaju treću dimenziju (fizičnost) pejzažno građanim strukturama, a samo nešto ređe, i nisko građanim fizičkim strukturama, objektima ili artefaktima.

Neodrživa marginalizacija pejzažno-arhitektonsko-urbanog graditeljstva, stvaralaštva, kulture, umetnosti i kulturno-parkovnog nasleđa

Isto tako, pored dosad navedenih činjenica o sintetizovanju istraživačkih rezultata u oblasti arhitekture i urbanizma, Akademik prof. dr Velimir Lj. Ćerimović kroz naučno-istraživački rad inovativno je otkrio i naučno utvrdio i definisao savremene, održive i prve inovativne 3D teorije u oblasti pejzažne arhitekture.

Tako na primer, planirani, projektovani i građeni parkovi nisu prirodna već urbana dobra. Zatim, predmet pejzažne arhitekture nisu tzv. zelene površine i tzv. zelenilo, već fizičke (3D) strukture, objekti ili artefakti pejzažno-arhitektonsko-urbanog graditeljstva, stvaralaštva, kulture, umetnosti i kulturno-parkovnog nasleđa. Isto tako, neodrživ je tzv. 2D antisistem tzv. zelenih površina, a jedino je moguć i jedino je održiv 3D sistem pejzažno-arhitektonsko-urbanih fizičkih (3D) struktura i objekata... Takođe, neodrživo je svodenje 3D pejzažno-arhitektonsko-urbanih struktura na 2D ravni, jer „ti prostori, često veliki u odnosu prema ukupnoj površini grada, ne nazivaju se parkovima, jer to i nisu“. Oni eventualno mogu imati ekološko, rekreaciono ili zdravstveno značenje, ali su često bez prepoznatljivosti, lišeni kompozicije i umetničkog senzibiliteta. Rezultat takvog tzv. ozelenjavanja su gradovi i naselja bez duha i identiteta. Gradske tzv. zelene površine označene zelenom bojom u starim zonskim planovima danas su najčešće „zelene pustinje“ koje služe ljudima (npr. za šetnju sa psima ili za trčanje), ali ih i ne vide, jer su sve takve tzv. površine jednake, a nude sve i ništa. To su uostalom potvrdili i Jan Gel i Daniel Lebeskind radeći u okviru projekta „Grad na vodi“ za Luku Beograd prilikom uvida u stanje pejzažno-arhitektonsko-urbanih struktura Beograda 2008/2009. godine.

Dakle, ako forma svodi 3D objekat parka na 2D tzv. zelenu površinu ili besmisleno ravan, odnosno ako forma i u pejzažnoj arhitekturi može slediti bilo šta (besmisao), onda ona ne sledi NIŠTA, nema značenje, nema sadržinu, nema ni duha, ni duše, dakle nema smisla, pa je izgubila svoje mesto uopšte. Nadalje, 2D kadrovi poznaju tzv. zelene površine i 2D antisistem tzv. zelenila, tzv. zelenih površina, tzv. neizgrađenih površina, tzv. prirode itd., a ne poznaju 3D sistem pejzažno-arhitektonsko-urbanih struktura. Pogotovo ne znaju šta čini i predstavlja pejzažno-arhitektonsko-urbano graditeljstvo, stvaralaštvo, kulturu, umetnost i kulturno-parkovno nasleđe.

Zatim kvazistručno navode da su planirani, projektovani i građeni parkovi prirodna dobra, iako je poznato da se priroda kao božija tvorevina i prirodni procesi ne planiraju, ne projektuju i ne grade. Znači, u prirodi vladaju prirodni procesi, a u planiranim, projektovanim i građenim parkovima urbanosredinskog prebivališta, vladaju urbani procesi.

To govori koliko su 3D teorije Akademika prof. dr Velimira Lj. Čerimovića, u odnosu na prevaziđene, kvazistručne i neodržive 2D teorije, naučnike i ostale kadrove, životne, inovativne i tako jedino i s razlogom održive.

Zaključak

Na kraju, za sve navedene 3D teorijske doprinose Akademika prof. dr Velimira Lj. Čerimovića i njegovu egzaktnu naučnu kritiku dosadašnjih neodrživih 2D teorija i pragme u oblasti ekourbanizma i pejzažne arhitekture, a potom i u vezi s ne poznavanjem teofaničnog i hijerofaničnog genius loci, svetog volumena pravoslavne crkvene porte, kao i njenim tipovima (modelima), te konstitutivnim i sistemskim indikatorima i elementima, imaju egzaktnu naučnu dimenziju i u rangu su inovativnih, autentičnih i originalnih otkrića i pronalazaka u oblasti crkvenog graditeljstva, arhitekture, urbanizma, pejzažne arhitekture i održivog razvoja u celini.

U Beogradu, 15. 01. 2014.

Akademik prof. dr Velimir Lj. Čerimović